הכל ממירין פרק ראשון תמורה יא.

מסורת הש"ס

ג) גי' רש"ק. ד) [לקמן כה:]. ה) גי' ג"ש ונמכלן לעולם מתי לא, ו) [ומחים קיד. ופ"ג]. ז) [ב"ב מג:]. ח) [ע"ז נא:]. ט) [לקמן ח. בכורות מב. מז]. י) ג"ק. ל) [לעיל י: ופ"ג]. מ) [מלין נח. ופ"ג]. נ) ג"ק. ס) מתני' ג"ק. ע) [ב"ק קיג. ע"ש]. פ) ג"ל התוכחת. צ) ג"ש בתוכ"ת. ק) ג"ש בתוכ"ת. ר) שיר לנף י פ"ב. ש) ג"ש לנף דרשון וכ"ה בפ"י דף י פ"ב. ת) כי' מכלל ג"ק. ב) ג"ל התכר ג"ק. ג) ג"ל לר' מתיר.

הגהות הגר"א

[א] נב' ה"ק מקדישין. כלומר להוסיף וממירין כמו משום סיפא ושוגגין שקדשו כי' מ"ש רש"י (ולא כתוס' ד"ה כיון). ונלמה מתש"י ס"ו: [ב] שם ונתמלן. ג"ל ונתמלן. [ג] ואינו נתמלן כשוגגה ג"ש וג"ל ונתמלה לעולם וכ"ה לקמן דף כה: [ד] תניא ג"ש. ג"ל תנן כי לתנור ג"ש ונתמלה (שם"ש ספ"ה דיומתוס.): [ה] ראב"ש לא מקדישין. ג"ל לא מיקדמי: [ו] לא אלא כו' עד קדוש בעופים ג"ש ונתמלה ולהנ"ל כג"ל ג"ל תנן ג"ש עד וילמ דוקן אלא כלומר מי: [ז] ר"ש ג"ש ממקדשים ודיה הני ודיה כלאים ס"ד:

רבינו גרשום

הני הכי מקדישין אבירין וממירין: יעוברין שקדשו בבטן אמן. כגון שהקדישן ואח"כ נתעברו אין ממירין בהן ולעולם הוא נמי בוודאי קדשים מיירי ואבל בעוברין דעלמא ליכא למשמע (מיניה) אבתי דקדש: אי ר' יהודה. אימא רישא מקדישין אבירין וממירין בהן והיכי ממירין בהן והא ליתי לר' יהודה האימר רגלה של זו עולה כולה עולה והכי נמי לענין תמורה: א"ל. ר' זירא הא מדרי ר' יהודה דאי הקדיש אבר שהנשמה תלויה בו דקדשה כולה ובההוא אבר קאמר מקדישין אינהי וממירין בהן ולעולם בוודאי קדשים קא מיירי: ל"א אבל לא ממירין קתני מיהת מקדישין עוברין. א"ל כגון דאקדישינהו לדמיהו דכותה [בבי אבר דאקדיש אינהי לדמיהן] ובעמא משוי דאקדישינהו לדמיהן אין ממירין הא אקדישינהו לגופיהן קדשי לבעבד תמורה הא אמר ר' יהודה אבירין לא קדשי לפיהורי כולה תמורה ולילכא לאוקומה כר' יהודה א"ל כי תנן מקדישין [עוברין בוודאי קדשים קתני אי בוודאי קדשים כו'] (כדתרצינן לעיל בלישנא קמא. ומצא בהן בן ארבעה חי. בבהמה דקה מיירי דסיעברה לה' חדשים: בהוויית הן קדושים. בשעה שיצאו לאויר העולם ובהראה לו דתעבדה ובסוף הקרישה דלא קדיש וולד דלא אקדיש אלא בת לתורה: [אין קדשין להיות תמורה קדשים ואין מקדישין לעשות תמורה שאם הקדישים הן כלאים וטרפה לא אלימי דלא קדישי למיתפס בחמה חולין בתמורתן]. תניא. אמר ר' קאי אדר' אלעזר [אלא] אם אתה מוצא. דאיצטרך למימר דלא מקדישין אלא במקדיש בהמה דקדושת גופה קדושה ואח"כ נטרפה [דמעיקרא קדושה כי הויא שלימה והשתא כי נטרפה לא מקדשה לעשות תמורה]: וכן במקדיש וולד. במעי אמו ואח"כ יצא דרך רופן [לא מקדיש לאיתמורי תמורה] אבל טרפה (פיקודין) קדים הקדש ויוצא רופן (מאהר) (לאחר) שנילד לא קדשי גבי קדשים. והאי לאחר שהקדיש יצא דרך רופן [והאי ואח"כ יצא דרך רופן כגון שנמצאו או נעקרו כותלי בית הרחם אלמא קדים וולד במעי אמו ותיובתא לבי פרא: אמרי בעובר חם במעי המימה אפי' בר פרא מודי לר' יוחנן דקדים רופיא דהאי מקדיש וולד ואח"כ יצא דרך רופן] והיינו חם במעי המימה כל זמן שהוא במעיה לא נחלקו כר': ל"א אבל טומטום [כלאים ואנדרוגינוס אי אתה מוצא בקדשים דקדישי אלא בוודאי קדשים בעוברי קדשים דהני לא הוו אף. בחולין כדאמרן אבל כלאים וטומטום ואנדרוגינוס אי אתה מוצא בקדשים ודקדישי אלא בוודאי קדשים בעוברי קדשים דהני לא הוו להו שעת הכושר פעולם דמשעת יצירת נפטלו [נעשו כלאים וטומטום ואנדרוגינוס] (אלא), ולא קדשו אלא אגב אימיהו להכי לא קאמר אי אתה מוצא אלא בוודאות קדשים וכר' יהודה דאמר הולד עושה תמורה. הלין הוא דלא קדשין נוסיפוה. אלא אגב אימיהו דלא קדישי אלא לדמים משום דבעלי מומין ניתנו אבל עוברין אחריני דלאו עובריי אחרינן ניתנו קדשי נוסיפוה אפי' במעי אימן חולין וקשיא לבר פרא אמר אביי בתם במעי תמימין כו' כדלעיל:

ז) ג"ל ונמתלה דהקדישה ונפטלו מעבדה דלא קדים וולד דלא קדים אלא תם נחזיה וכר.

עין משפט
נר מצוה

צו א ב מיי' פ"ד מהל' ממורה הל"ג:
צו ג ד מיי' פ"ש מהל' שם הלכה י"ז:
צה ה מיי' שם פ"ד הלכה ט ופ"ט מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ח:

הגהות הב"ח

(ב) גב' [ת ממירין כהן ואי כיולי:

מוסף רש"י

בהוייתן הן קדושים. כלומר מתקדשות (ובחים קיד.) כמולדים הן קדושים ולא כמתי מתן (חגיגה פ: מכתי"ו) ולהכי נקט לשון בהויתן, משום דהא דיולדות קדושים קדושה נפקא לן בפ"ק דכתובות מיכאן לך, דמחיב רבי קדושין, אלו הולדות שם). כלאים. פסול להקרבה דכתיב (ויקרא כב) שור או כשב, פרט לבלמים, כי יולד פרט ליולד דומן, והכי אמרה ליה ר' אלעזר לר' אלעזר מהכא בפ' כל הבכורות (ויקרא יד). דלא תימא כיון דנעשו כלאים ופסלי להקרבה כגון רובעת ונרבע ונתקע ונתפצל בלא מום ומחתכין בגאוה ומנקבין בלא מום קטן ליפרוט עליו ולמחר פדיון (במדבר יח:). לא קדושין בתמורה. לא מיבעיא ממלא הקדש דלא קדיש, ולפיכך כשל מום שהקדיש מום בהקדש לא נתחלף ליה קדושת הגוף כדכתיב (ויקרא כז) מום כרש לא יחליף, לפיכך כשל מום מיירי שלא קדשה קדושת הגוף ולפיכך יוצאים לחולין ומותרים בגיזה ועבודה. כתיב הכא לא יחליף וכתיב התם (במדבר יח:) לא תפדה בכור שור וכשב, מה להלן בעל מום מיירי שלא קדשה קדושת הגוף ולפיכך יוצאים לחולין ומותרים בגיזה ועבודה, אף כאן בעל מום מיירי שלא קדשה קדושת הגוף ולפיכך יוצאים לפ תמורה. כתיב הכא לא יחליף וכתיב התם (ויקרא כז) מוב כרש לא יחליף, לפיכך כשל מום קבוע, אינו חלה עד שיגמר בו ג' רגלים (במות שם) למ"ד שהתמורה חלה קדושת הגוף על כשל מום קבוע, אינו חלה עד שיגמר בו ג' רגלים שלאחר קדושת הגוף חלה עליהן להקדש כפה חלה קדושת דמים כשלים ואפילו חלין נהיין מום לפדות (ויקרא יח:). ולא מקדישין לעשות תמורה. שאם הם קדושין אין שומין תמורה, ואיכי דמי שהן עומדין קדושין, כגון שהיו מתפסין לו מתמ מוקף שיקדיש אלה קדושת דמים, ומתי מקנתם יוצאין [ומתחלת] ויפדם ויחללם והעובדה הקבוע (במדבר יח:).

שיטה מקובצת

א) ע"י בהשמטות בסוף המסכת: ב) בהן אי בוודאי: ג) עברי המורה הא: ד) אין הולד עושה תמורה הא נמי ר' יהודה דאמר הולד עושה תמורה אי: ה) הכא נמי בדבר שהנשמה תלויה בו וכדרב חסדא. על הירות במאי עסקינן העושה אותה טריפה נושם על כל תיבה קו מלמעלה כי לפ"ד ראוי לתקנה: ו) עי' בהשמטות בסוף המסכת: ז) בן ד'. דאי בן חמש הרי ליה כלו חדשיו בבהמה ואינו ניתר בשחיטה אפי ל"ק דאמר כלו לו חדשיו עתן שחיטה. תוס': ח) ליום ולילה אחד: ט) אדם ונאכלה בכל מקום ע"ז [יבמות ולדי קדשים נמתוך: יא) עי' בהשמטות בסוף המסכת: יב) ת"ש ר' אלעזר אומר תיבת הגיא ליש ואות ה' נמתוך: יג) ותניא אמר רבי וכי מאחר תי מאיר נמתוך: יד) ויצא דרך רופן: טו) ליישנא אחרינא. ס"א אינו וכן נראה פרש"י ז"ל אבל הראב"ק נ"ל לה אי אתה מוצא כר': טז) דאימיה לא קדוש נופה אלא לדמי אימה נמי: יז) בתן כלומר מקדישין לאו אעוברין קאי והסורא מחברי והכי פתיצא

ה) אבל לא ממירין [אבירים] בהן ועוברים שקדשו במעי אמן אין ממירין בהן: ב) בולדי קדשים במעי אמן הוא דלא: ג) עברין תמורה הא אבראי עבדי והא תנן אין: ד) הוולדות עושין תמורה הא מני רבי יהודה היא אי רבי יהודה אבירין מי קדשי הא לר' יהודה לית ליה האומר רגלה של זו עולה כולה עולה אמר ליה הכא: ו) במאי עסקינן בדבר העושה אותה טרפה: ז) לימא כתנאי: ח)השוחט את החטאת ומצא בה בן ארבע: ט) חי קתני חדא אינה נאכלת אלא לזכרי כהונה ואינה נאכלת אלא לפנים מן הקלעים ואינה נאכלת אלא ליום: י) אחד ותניא אידך נאכלת לכל אדם: יא) ונאכלין בכל מקום: יב) ואינן נאכלין בעזרה מאי לאו תנאי היא דמר סבר קדושה חלה על עוברין ומר סבר אין קדושה חלה על עוברין לא הני תנאי בהא קא מיפלגי דמר סבר יג)וולדות קדשים בהויתן הן קדושים ומר סבר יד) ולדי קדשים בבמעי אמן הן קדושים ואיבעית אימא טו) חד תנא הוא חדא מהלין מתנייתא במקדיש בהמה ואח"כ נתעברה: טז) וחדא מנהון שהקדישה מעוברת יז) יח) ותניא רבי אליעזר אומר יט)כלאים ושרפה ויוצא דופן טומטום ואנדרוגינוס לא קדושין ולא מקדישין ואמר שמואל לא קדושין בתמורה ולא מקדישין כ)[לעשות] תמורה ותניא א"ר כא) מאיר מאחר שאינן קדושין היאך מקדישין אי אתה מוצא אלא במקדיש בהמה ואחר כך נטרפה במקדיש וולד ויצא כב)[דרך] דופן אלמא קדיש וולד אמרי בתב במעי תמימה אפילו בר פרא נמי מודי דקדיש לא נחלקו אלא בתם במעי בעלת מום בר פרא סבר כיון דאימיה לא [כג] מקדישין קדושת הגוף הוא נמי לא קדיש ורבי יוחנן סבר הני כב' בהמות נינהו אימיה היא דלא מיקדשא כד)אבל הוא קדוש לישנא אחרינא כה) אבל כלאים וטומטום ואנדרוגינוס אי אתה מוצא אלא בולדי קדשים כו)ורבי יהודה שהיה אומר הולד עושה תמורה הלין הוא דלא קדשי גופייהו אבל עוברין אחרים קדושין אמר אביי תם במעי תמימה דברי הכל קדיש גופיה אלא כי פליגי במעי בעלת מום דבר פרא סבר כיון דאימיה כז) נמי לא קדיש גופה אימיה נמי לא קדיש אלא לדמי רבי יוחנן סבר כח)עובר לאו ירך אמו הוא ואע"ג דאימיה לא קדשה לגופה ולד מיהא קדיש לגופיה: א"ר יוסי והלא במוקדשין האומר רגלה של זו כו':

תנו

רבנן [א]הבי קאמר מקדישין איברין וממירין בהן ב) אבל לא ממירין ג)[אברים] בהן ועוברים שקדשו במעי אמן אין ממירין בהן ד) (ב) בולדי קדשים במעי אמן הוא דלא ה) עברין תמורה הא אבראי עבדי והא תנן אין ו) הוולדות עושין תמורה הא מני רבי יהודה היא אי רבי יהודה אבירין מי קדשי הא לר' יהודה לית ליה האומר רגלה של זו עולה כולה עולה אמר ליה הכא ז) במאי עסקינן בדבר העושה אותה טרפה ח) לימא כתנאי: ט)השוחט את החטאת ומצא בה בן ארבע י) חי קתני חדא אינה נאכלת אלא לזכרי כהונה ואינה נאכלת אלא לפנים מן הקלעים ואינה נאכלת אלא ליום יא) אחד ותניא אידך נאכלת לכל אדם יב) ונאכלין בכל מקום יג) ואינן נאכלין בעזרה מאי לאו תנאי היא דמר סבר קדושה חלה על עוברין ומר סבר אין קדושה חלה על עוברין לא הני תנאי בהא קא מיפלגי דמר סבר יד)וולדות קדשים בהויתן הן קדושים ומר סבר טו) ולדי קדשים בבמעי אמן הן קדושים ואיבעית אימא טז) חד תנא הוא חדא מהלין מתנייתא במקדיש בהמה ואח"כ נתעברה: יז) וחדא מנהון שהקדישה מעוברת יח) יט) תניא רבי אליעזר אומר כ)כלאים ושרפה ויוצא דופן טומטום ואנדרוגינוס לא קדושין ולא מקדישין ואמר שמואל לא קדושין בתמורה ולא מקדישין כא)[לעשות] תמורה ותניא א"ר כב) מאיר מאחר שאינן קדושין היאך מקדישין אי אתה מוצא אלא במקדיש בהמה ואחר כך נטרפה במקדיש וולד ויצא כג)[דרך] דופן אלמא קדיש וולד אמרי בתב במעי תמימה אפילו בר פרא נמי מודי דקדיש לא נחלקו אלא בתם במעי בעלת מום בר פרא סבר כיון דאימיה לא [כד] מקדישין קדושת הגוף הוא נמי לא קדיש ורבי יוחנן סבר הני כב' בהמות נינהו אימיה היא דלא מיקדשא כה)אבל הוא קדוש לישנא אחרינא כו) אבל כלאים וטומטום ואנדרוגינוס אי אתה מוצא אלא בולדי קדשים כז)ורבי יהודה שהיה אומר הולד עושה תמורה הלין הוא דלא קדשי גופייהו אבל עוברין אחרים קדושין אמר אביי תם במעי תמימה דברי הכל קדיש גופיה אלא כי פליגי במעי בעלת מום דבר פרא סבר כיון דאימיה כח) נמי לא קדיש גופה אימיה נמי לא קדיש אלא לדמי רבי יוחנן סבר כט